T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2024/266
KARAR NO : 2025/352
KARAR TR : 05/05/2025

ÖZET: Yersiz ödendiğinden bahisle *"fark tazminatının"* ne zaman iade edilebileceğine ilişkin değerlendirmenin açık hata kapsamında sayılamayacağı olgusu karşısında; yersiz ödemenin tahsili için açılan alacak davası sonucunda adli yargı yerinde verilen ret kararının BENİMSENEREK, idari yargı yerinde verilen ret kararının KALDIRILMASI suretiyle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİ hk.

HÜKÜM UYUŞMAZLIĞI
K A R A R

Hüküm Uyuşmazlığının Giderilmesini İsteyen (İdari Yargıda Davalı, Adli Yargıda Davacı) : Ticaret Bakanlığı
Vekili : Av. S. D
Karşı Taraf : İ. H. E
Vekili : Av. H. K

I. İDARİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

1.Gümrükler Genel Müdürlüğünde şef olarak görev yapmakta iken eğitim uzmanı kadrosuna atamasının kendi isteğiyle yapıldığından bahisle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 11. maddesi uyarınca fark tazminatı ödenmesine son verilerek Haziran 2012 - Mart 2014 tarihleri arasında yersiz olarak ödenen toplam 10.386,84 TL fark tazminatı tutarının davacıdan geri alınmasına ilişkin 20/03/2014 tarihli işlemin iptali ile ödenmeyen fark tazminatının yasal faiziyle birlikte tazminine karar verilmesi istemiyle, davacı İsmail Hakkı Ezber tarafından idari yargı yerinde dava açılmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

2. **Ankara 2. İdare Mahkemesi 23/12/2015 tarih ve E.2014/981, K.2015/2238 sayılı kararı** ile; davanın esastan reddine karar vermiş, bu karara karşı davacı tarafça yapılan temyiz başvurusu Danıştay 12. Dairesinin 11/11/2021 tarih ve E.2018/4124, K.2021/5669 sayılı kararı ile reddedilerek karar onanmış, bu karara karşı yapılan karar düzeltme başvurusu da aynı Dairenin 18/10/2022 tarih ve E.2022/2999. K.2022/5045 sayılı kararı ile reddedilerek ilk derece mahkemesi

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

kararı kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 11 inci maddesinde; "Ek 12 nci maddenin birinci fıkrasıyla 14/1/2012 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılan hükümler ile 209 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ve 4458 sayılı Kanunun 221 inci maddesinin 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle değiştirilmeden önceki hükümleri uyarınca yapılan ödemelerden yararlananlara (Sağlık Bakanlığı taşra teşkilatı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Laboratuvarları ve Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu taşra teşkilatı personeli ile 4458 sayılı Kanunun 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle değişik 221 inci maddesi ve 5502 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında bulunanlar hariç) anılan tarih itibarıyla söz konusu hükümler uyarınca hesaplanacak aylık net ödeme (ikramiyelerin bir aya isabet eden tutarı dâhil) tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); ek 9 uncu madde uyarınca bulundukları kadro ve görev unvanları için ödenen aylık ek ödeme net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve bu fark giderilinceye kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Bulundukları kadro veya pozisyon unvanlarında isteğe bağlı olarak değişiklik olanlar ile kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verilir.." hükmü yer almaktadır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Personeli Atama, Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği'nin 21/1-b maddesinde; " Gruplar arası görevde yükselme niteliğindeki geçişler ve alt gruptan üst gruplara geçişler sınava tabidir. ***Ancak personelin isteği üzerine*** *Bakanlıkta daha önce bulunulan görevler ile bu görevlerle aynı düzey görevlere veya alt görevlere, sınava tabi tutulmadan atama yapılabilir" hükmüne yer verilmiştir.*

Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulunun 22.12.1973 gün ve E:1968/8, K:1973/14 sayılı kararında, idarenin açık hata, yokluk, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın, kanunsuz terfi veya intibaka dayanarak ödediği meblağı her zaman geri alabileceği, bunun dışında kalan hallerde hatalı ödemelerin istirdadının hatalı ödemenin ilk yapıldığı tarihten başlamak üzere (60) gün içinde kabil olduğu ve süre geçtikten sonra istirdat edilemeyeceği belirtilmiş, anılan kararın gerekçesinde iyi niyet kuralı üzerinde de durularak idarenin sakat ve dolayısıyla hukuka aykırı terfi veya intibak işlemine, idare edilenin gerçek dışı beyanı veya hilesi sebep olmuşsa ya da geri alınan idari işlem yok denilecek kadar sakatlık taşımakta ise, yahut yapılan ödemelerde idare edilenin kolayca anlayabileceği kadar açık bir hata bulunmaktaysa ve idareyi bu konuda haberdar etmemişse, memurun iyi niyetinden söz etmeye imkan olmadığı ve bu işlemlere dayanılarak yapılan ödemeler için süre düşünülemeyeceği, bu ödemelerin her zaman geri alınabileceği, ancak bunun dışındaki hatalı ödemeler için memurun iyi niyetinin istikrar ve kanunilik kadar önemli bir kural olduğu ve bu nedenle yukarıda belirtilen istisnalar dışındaki hatalı ödemelerin dava açma süresi içinde geri alınabileceği vurgulanmıştır

Dosyanın incelenmesinden; davacının Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Gümrükler Genel Müdürlüğü'nde şef olarak görev yapmakta iken 20.04.2012 tarihli Bakanlık Onayı ile Eğitim Uzmanı olarak atandığı, davalı İdarece davacının atamasının kendi isteğiyle yapıldığından bahisle fark tazminatı ödemesine son verilerek 2012 yılı Haziran ayı ile 2014 yılı Mart ayı arasında ödenen 10.386,84 TL fark tazminatının geri ödenmesinin istenilmesi üzerine bakılmakta olan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Olayda; davacı tarafından davalı İdarece kendi isteği olmadan Şef kadrosundan Eğitim Uzmanı kadrosuna atamasının yapıldığı iddia edilmekle birlikte, gruplar arası görevde yükselme niteliğindeki geçişler ve alt gruptan üst gruplara geçişlerin sınava tabi olduğu, diğer atamaların ancak personelin isteği ile yapılabileceği düzenlenmiştir. Personelin isteğinin ne şekilde olacağına yönelik bir düzenleme yoktur. Dolayısıyla davacının iddia ettiği gibi burada İdarenin yazılı bir belge sunmasına da gerek yoktur. Davacının atamasının kendi isteği dışında yapıldığı iddialarıyla atama işlemine karşı dava açma süresi içinde açılabileek bir davada değerlendirilebilecek hususların işbu davada değerlendirilebilme olanağı bulunmadığı, kaldı ki atama işleminden itibaren geçen süre içerisinde işleme bu yönüyle herhangi bir itirazda bulunmadığı gibi dava da açmadığı dikkate alındığında kadrosunun kendi isteğiyle değiştiği veya rıza gösterdiği anlaşılan davacıya fark tazminatı ödemesi yapılmamasında hukuka aykırılık bulunmamaktadır.

2012 yılı Haziran ayı ile 2014 yılı Mart ayı arasında ödenen 10.386,84 TL fark tazminatının geri ödenmesinin istenilmesine yönelik kısım için ise; 14.01.2012 tarihi itibariyle bulundukları

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

kadro veya pozisyon unvanlarında isteğe bağlı olarak değişiklik olanlara fark tazminatı ödenmeyeceğine yönelik düzenlemenin yürürlükte olduğu, dolayısıyla davacıya söz konusu tazminatın ödenmesinin İdarenin açık hatası kapsamında değerlendirilebilecek ve her zaman geri alınabilecek nitelikte olduğu görüldüğünden 10.386,84 TL fark tazminatının geri ödenmesinin istenilmesinde de hukuka aykırılık bulunmamaktadır..."

II. ADLİ YARGIDA DAVA SÜRECİ

A. Dava Konusu Olay

3. Davacı Ticaret Bakanlığı vekili, Gümrük ve Ticaret Bakanlığında geçici görevli iken talebi üzerine 26/04/2012 tarihinde Eğitim Dairesi Başkanlığı Eğitim Uzman kadrosuna atanan davalı İ.H.E 'e 375 sayılı KHK'nin Geçici 11. maddesine göre fark tazminatı ödenmesi mümkün olmamasına rağmen Haziran 2012 - Mart 2014 ayları arasında yersiz şekilde 10.386,84 TL ödeme yapıldığı, bunun iadesi talebiyle kendisine bildirim yapıldığı, ancak, davalı tarafından herhangi bir ödeme yapılmadığından bahisle, yersiz ödenen tutarın iadesi ve istirdadı istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

B. Yargılama Aşamaları

4. **Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesi 04/03/2016 tarih ve E.2015/152, K.2016/66 sayılı kararı** ile, davanın reddine karar vermiş, bu karara karşı yapılan temyiz başvurusu Yargıtay 3. Hukuk Dairesinin 19/02/2018 tarih ve E.2016/9664, K.2018/1284 sayılı kesin kararı ile onanmış ve mahkeme kararı kesinleşmiştir. Mahkeme kararının ilgili kısmı şöyledir:

"...Dava, 375 sayılı KHK'nin Geçici 11.maddesine göre, kendi isteğiyle kadro veya posizyon unvalarında değişiklik olanlara fark tazminatı ödenmemesi gerektiği iddiasına dayalı olarak sehven ödenen fark tazminatının iadesi istemine ilişkindir.

Yapılan yargılama ile taraf delilleri toplanmış, davalıya ait kurum işlem dosyası ve tüm yazışma örnekleri getirtilmiş, dosya üzerinden konusunda uzman bilirkişi marifetiyle inceleme yaptırılarak 24/02/2016 günlü rapor alınmıştır.

Davalının Gümrükler Genel Müdürlüğü bünyesinde Şef olarak görev yapmakta iken Eğitim Dairesi Başkanlığında geçici olarak görevlendirildiği, daha sonra Eğitim Uzmanı olarak atandığı, ancak davalının buna ilişkin yazılı bir talebinin bulunmadığı anlaşılmaktadır. Davacı tarafça davalının kendi isteğiyle bu kadroya atandığına ilişkin herhangi bir delil sunmamış olması düşünüldüğünde 6525 sayılı Kanun'un 41.maddesi hükmünün uygulanarak fark tazminatı ödenmesine son verilmesi işleminin yasal bir nedene dayanmadığı, ödenen 10.386,84 TL'nin iadesi talebinin yerinde olmadığı sonuç ve kanaatiyle davanın reddine karar verilmiştir..."

III. UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNDEN İSTEK

5. İdari yargı yerinde davalı ve adli yargı yerinde davacı olan başvurucu Ticaret Bakanlığı, idari yargı yerinde *"fark tazminatı ödemesi yapılmamasında ve fark tazminatının geri ödenilmesinin istenilmesinde hukuka aykırılık bulunmadığı"* gerekçesiyle idare lehine davanın reddine karar verildiği halde, adli yargı yerinde "*fark tazminatı ödenmesine son verilmesi işleminin yasal bir nedene dayanmadığı ve ödenen tutarın iadesi talebinin yerinde olmadığı"* gerekçesiyle idare aleyhine davanın reddine karar verildiğini, kararlardan hangisinin uygulanacağı konusunda tereddüt doğduğundan ve hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiğinden bahisle, ortaya çıkan hüküm uyuşmazlığının idari yargı yerinde verilen iptal kararının benimsenmesi suretiyle giderilmesi talebinde bulunmuştur.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

6. Uyuşmazlık Mahkemesi Başkanlığınca 2247 sayılı Kanun'un 24. ve 16. maddelerine göre ilgili Başsavcıların yazılı düşünceleri istenilmiştir.

IV. BAŞSAVCILIK DÜŞÜNCELERİ

A. Danıştay Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

7. Danıştay Başsavcısı, adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğu ve adli yargı yeri kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin uygun olacağı yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"...USÛLE İLİŞKİN İNCELEME :

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluşu ve İşleyişi Hakkında Kanûnun 24. maddesinde; adlî ve idârî yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığının kabul edileceği, ilgili kişi veya makâmın Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyebileceği kurala bağlanmıştır.

Bu kanûnî düzenlemeye göre hüküm uyuşmazlığının varlığı için;

a) Uyuşmazlık bulunduğu ileri sürülen hükümlerin, adlî ve idârî yargı mercilerince verilmesi,

b) Konusu, sebebi ve taraflarından en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Dâvâların esasının hükme bağlanmış bulunması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması şartlarının birlikte gerçekleşmesi gerekmektedir.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinden; ortada adlî ve idârî yargı mercilerince verilmiş ve kanûn yollarına başvurularak kesinleşmiş kararlar bulunduğu, dâvânın konusu, sebebi ve taraflarının aynı olduğu, her iki dâvâda da uyuşmazlığın esasının hükme bağlandığı, adlî yargıda, fark tazminatı ödenmesine son verilmesi işlemi yasal bir nedene dayanmadığından ödenen 10.386,84-TL'nin iadesi talebinin yerinde olmadığı sonucuna varılarak dâvânın reddine hükmedildiği, idarî yargıda ise, fark tazminatı ödenmesine son verilerek Haziran 2012-Mart 2014 tarihleri arasında yersiz olarak ödenen 10.386,84-TL fark tazminatı tutarının geri alınmasına ilişkin işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı gerekçesiyle davanın reddine karar verildiği anlaşılmakta olup, kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin mümkün bulunmaması nedeniyle adlî ve idârî yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu sonucuna varılmıştır.

İLGİLİ MEVZUAT:

375 sayılı Kanûn Hükmünde Kararname'nin 6525 sayılı Kanûn'un 41. maddesiyle eklenen Geçici 11. maddesinin birinci fıkrasında; "Ek-12 nci maddenin birinci fıkrasıyla 14/1/2012 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılan hükümler ile 209 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ve 4458 sayılı *Kanunun 221 inci maddesinin 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle* değiştirilmeden *önceki hükümleri uyarınca yapılan ödemelerden yararlananlara (Sağlık Bakanlığı taşra teşkilatı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Laboratuvarları ve Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu taşra teşkilatı personeli ile 4458 sayılı Kanunun 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle değişik 221 inci maddesi ve 5502 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında bulunanlar hariç) anılan tarih itibarıyla söz konusu hükümler uyarınca hesaplanacak aylık net ödeme (ikramiyelerin bir aya isabet eden tutarı dâhil) tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); ek 9 uncu madde uyarınca bulundukları kadro ve görev unvanları için ödenen aylık ek ödeme net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve bu fark giderilinceye kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Bulundukları kadro veya pozisyon unvanlarında isteğe bağlı olarak değişiklik olanlar ile kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verilir." kuralına yer verilmiştir.*

HUKÛKÎ DEĞERLENDİRME

375 sayılı Kanûn Hükmünde Kararname'nin Geçici 11. maddesinin birinci fıkrasının son

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

cümlesinde, fark tazminatının ödenmesine son verilebilmesinin, ilgilinin ancak kendi isteği üzerine kadro veya pozisyon unvanında değişiklik yapılması halinde mümkün olduğu belirtilmiştir.

Davacı, şef kadrosundan eğitim uzmanı kadrosuna atanma talebine ilişkin bir başvurusunun bulunmadığını ileri sürmüş, davalı idare tarafından ise davacının bu yönde talebinin bulunduğuna ilişkin hukuken geçerli bir delil sunulmamıştır.

Bu itibarla; davacının kadro değişikliğinin kendi isteğine bağlı olarak yapıldığı kabul edilemeyeceğinden, 375 sayılı Kanûn Hükmünde Kararname'nin Geçici 11. maddesinde düzenlenen fark tazminatının ödenmesine son verilerek, Haziran 2012-Mart 2014 tarihleri arasında ödenen toplam 10.386,84-TL fark tazminatı tutarının geri istenilmesine ilişkin işlemde hukuka uygunluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, Asliye Hukuk Mahkemesince verilen karar hukuka uygun bulunduğundan, Asliye Hukuk Mahkemesi kararı benimsenmek suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

SONUÇ :

1- Ankara 2. İdâre Mahkemesinin 23/12/2015 tarihli ve E:2014/981, K:2015/2238 sayılı kararı ile Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/03/2016 tarihli ve E:2015/152, K:2016/66 sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna;

2- Ankara 2. İdâre Mahkemesinin 23/12/2015 tarihli ve E:2014/981, K:2015/2238 sayılı kararının kaldırılmasına,

3) Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/03/2016 tarihli ve E:2015/152, K:2016/66 sayılı kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesinin uygun olacağı düşünülmektedir..."

B. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının Yazılı Düşüncesi

8. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcısı, adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğu ve idari yargı yeri kararının benimsenmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin uygun olacağı yolunda yazılı düşünce vermiştir. Yazılı düşüncenin ilgili kısmı şöyledir:

"... *MEVZUAT YÖNÜNDEN İNCELEME:*

İdari ve adli yargı kararları arasında oluştuğu ileri sürülen hüküm uyuşmazlığının çözümü için; öncelikle hüküm uyuşmazlığının oluşup oluşmadığının belirlenmesi gerekmektedir.

2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 24. maddesinin birinci fıkrasına göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için; uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından verilmesi, konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması, her iki kararın da kesinleşmiş olması, kararlarda davanın esasının hükme bağlanması, kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması ve bu koşulların birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen kararların incelenmesinde; ortada, adli ve idari yargı yerlerince verilmiş ve kanun yollarına başvurularak şeklen kesinleşmiş; taraflarından en az birinin aynı olduğu kararların bulunduğu ve tüm kararlarda da davanın esasının hükme bağlandığı ve kanun yollarının tüketildiği anlaşılmıştır.

Hüküm uyuşmazlığına konu Ankara 2. İdare Mahkemesi kararında, davacıya yapılan fark tazminatı ödemesine son verilerek yersiz ödenen tutarın geri alınmasına ilişkin işlemin iptali isteminin reddine karar verilmesine karşın, Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesi kararında, söz konusu ödemenin geri alınması talebinin reddine karar verildiği anlaşılmakla, iki karar arasında oluşan çelişki nedeni ile hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği, bu duruma göre, söz konusu adli ve idari yargı kararları arasında hüküm uyuşmazlığı bulunduğu kabul edilmelidir.

Bilindiği gibi, 375 sayılı KHK'nın geçici 11. maddesinin birinci fıkrasında; ".... Bulundukları kadro veya pozisyon unvanlarında isteğe bağlı olarak değişiklik olanlar ile kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verilir." hükmü yer almıştır.

Dava dosyalarının incelenmesinden; idari yargıda davacı İsmail Hakkı EZBER'in Gümrükler Genel Müdürlüğünde şef olarak görev yaparken Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 20.04.2012 tarihli Bakanlık Makam Onayı ile 26.04.2012 tarihinde eğitim uzmanı kadrosuna atamasının

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

yapıldığı, daha sonra davalı idare tarafından, davacının şef olarak görev yaparken eğitim uzmanı kadrosuna atamasının kendi isteğiyle yapıldığından bahisle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 11. maddesi uyarınca fark tazminatı ödenmesine son verilerek Haziran 2012 - Mart 2014 tarihleri arasında yersiz olarak ödenen toplam 10.386,84t fark tazminatı tutarının geri alınmasına ilişkin 20.03.2014 tarihli ve 304 sayılı işlemin tesis edildiği, söz konusu işlemin iptali ve yapılan ödemenin geri alınması istemleriyle bakılan davaların açıldığı anlaşılmaktadır. Hüküm uyuşmazlığı oluştuğu anlaşılan adli ve idari yargı kararlarına bakıldığında, İsmail Hakkı EZBER'e bu dönemde yapılan fark tazminatı ödemesinin yersiz olduğu konusunda ihtilaf bulunmamaktadır. Her iki yargı kararında da, idarenin zarara uğradığı ve haksız ödeme yapıldığı kabul edilmekle birlikte, uyuşmazlığın hem adli hem idari yargıda farklı şekillerde çözümlenmiş olması hüküm uyuşmazlığına neden olmuştur.

Bu noktada, kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alımında Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun (İBK) 22.12.1973 tarihli ve 1968/8 E., 1973/14 K. sayılı kararının uygulanması gerekmektedir. Anılan kararda, idarenin; yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde süre aranmaksızın kanunsuz ödediği meblağı her zaman geri alabileceği, belirtilen istisnalar dışında kalan hatalı ödemelerin geri alınmasının hatalı ödemenin ilk yapıldığı tarihten başlamak üzere dava açma süresi içinde mümkün olduğu, bu süre geçtikten sonra geri alınamayacağı esasa bağlanmıştır. Bu kararla konulan ilkeye göre, 375 sayılı KHK'nın geçici 11. maddesinin birinci fıkrasının son cümlesindeki açık düzenleme karşısında, yapılan fark ödemelerinin idarenin açık hatası kapsamında değerlendirilebilecek ve her zaman geri alınabilecek nitelikte olduğu kabul edilmelidir.

Olayda, davacıya yersiz ödendiği tespit edilen fark tazminatı ödemesinin mevzuattaki açık düzenleme karşısında idarenin açık hataya düştüğünden bahisle geri alınmak istenildiği dikkate alındığında, Danıştay İBK'nın anılan kararı uyarınca, idarenin açık hatası söz konusu olduğu gerekçesiyle dava konusu işlemin iptali istemiyle idari yargıda açılan davanın reddi yönünde verilen kararın hukuka uygun olduğu kanaatine varılmıştır.

SONUÇ:

1)Ankara 2. İdare Mahkemesinin 23.12.2015 tarihli ve 2014/981 E., 2015/2238 K. sayılı kararı ile Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04.03.2016 tarihli ve 2015/152 E., 2016/66 K. sayılı kararı arasında hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabulüne,

2)Ankara 2. İdare Mahkemesinin 23.12.2015 tarihli ve 2014/981 E., 2015/2238 K. sayılı kararının benimsenmesine;

3)Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04.03.2016 tarihli ve 2015/152 E., 2016/66 K. sayılı kararının kaldırılmasına, İsmail Hakkı EZBER'e eğitim uzmanı kadrosunda görev yaparken Haziran 2012 - Mart 2014 tarihleri arasında yersiz olarak ödenen 10.386,84TL fark tazminatının geri alınması istemiyle açılan davanın kabulüne,

Karar verilmesi suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesinin mümkün olduğu düşünülmektedir. ..."

V. İLGİLİHUKUK

A. Mevzuat

9. 30/6/1989 günlü ve 20211 (Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 27/06/1989 tarih ve 375 sayılı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 11. maddesi şöyledir:

"(Değişik: 20/2/2014-6525/41 md.)

Ek 12 nci maddenin birinci fıkrasıyla 14/1/2012 tarihi itibarıyla yürürlükten kaldırılan hükümler ile 209 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ve 4458 sayılı Kanunun 221 inci maddesinin 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle değiştirilmeden önceki hükümleri uyarınca yapılan

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

ödemelerden yararlananlara (Sağlık Bakanlığı taşra teşkilatı, Türkiye Halk Sağlığı Kurumu Laboratuvarları ve Türkiye Kamu Hastaneleri Kurumu taşra teşkilatı personeli ile 4458 sayılı Kanunun 666 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameyle değişik 221 inci maddesi ve 5502 sayılı Kanunun 28 inci maddesinin sekizinci fıkrası kapsamında bulunanlar hariç) anılan tarih itibarıyla söz konusu hükümler uyarınca hesaplanacak aylık net ödeme (ikramiyelerin bir aya isabet eden tutarı dâhil) tutarının (bu tutar sabit bir değer olarak esas alınır); ek 9 uncu madde uyarınca bulundukları kadro ve görev unvanları için ödenen aylık ek ödeme net tutarından fazla olması hâlinde aradaki fark, herhangi bir vergi ve kesintiye tabi tutulmaksızın ve bu fark giderilinceye kadar ayrıca tazminat olarak ödenir. Bulundukları kadro veya pozisyon unvanlarında isteğe bağlı olarak değişiklik olanlar ile kendi istekleriyle başka kurumlara atananlara fark tazminatı ödenmesine son verilir.

Mevzuatta mülga ek 3 üncü maddeye yapılmış atıflar ek 9 uncu maddeye yapılmış sayılır.

Müdür yardımcısı, eşiti veya daha üst idari görevlerde bulunup; kamu kurum ve kuruluşlarının yeniden teşkilatlanması veya kapatılması, özelleştirme uygulamaları kapsamında ilgili kuruluşların kısmen veya tamamen satışı nedeniyle kamu tüzel kişiliklerinin sona ermesi, devredilmesi, küçültülmesi, faaliyetlerinin durdurulması, kapatılması veya tasfiye edilmesi nedenleriyle 657 sayılı Kanuna tabi "Araştırmacı" unvanlı kadrolara atanan veya atanmış sayılanların, bu kadroda bulundukları sürece, anılan Kanunun 152 nci maddesi uyarınca ödenmekte olan zam ve tazminatları ile 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 9 uncu maddesinde öngörülen ek ödemelerinin belirlenmesinde, genel idare hizmetleri sınıfında yer alan aynı dereceli "müdür yardımcısı" kadro unvanı için öngörülmüş olan zam ve tazminatlar ile ek ödeme oranları esas alınır. Bu fıkra hükümleri, 657 sayılı Kanunun 91 inci maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen fark tazminatı verilmek suretiyle 663 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin geçici 13 üncü maddesi kapsamında yer alan "Araştırmacı" kadrosunda bulunanlar hakkında da uygulanır ve bunlara 209 sayılı Kanuna göre ayrıca ek ödeme yapılmaz."

10. Ticaret Bakanlığı Personeli Görevde Yükselme ve Unvan Değişikliği Yönetmeliği'nin *"Hizmet grupları arasında geçişler"* başlıklı 19. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"(1) 4 üncü maddede yer alan hizmet grupları arasındaki geçişler aşağıdaki esaslar çerçevesinde yapılır:

a) Aynı hizmet grubundaki alt görev grubunun kendi içinde kalmak kaydıyla, personelin isteği ve atanılacak kadroya ilişkin öğrenim şartı ile sertifika, ehliyet gibi şartları taşımak kaydıyla diğer görevlere sınav yapılmaksızın atama yapılabilir.

b) Hizmet grupları arasında görevde yükselme niteliğindeki geçişler ve 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri dışında, 4 üncü maddede yer alan aynı hizmet grubundaki alt görev grubundan üst görev grubuna geçişler sınava tabidir.

c) 4 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendinin (1) ve (2) numaralı alt bentleri dışında, personelin isteği üzerine Bakanlıkta daha önce bulunulan görevler ile bu görevlerle aynı düzey görevlere veya alt görevlere, öğrenim ve görevin gerektirdiği belgelere sahip olmak şartlarını taşımak kaydıyla sınava tabi tutulmadan atama yapılabilir.

ç) Bakanlıkta ticaret uzmanı, ticaret başmüfettişi, ticaret müfettişi, iç denetçi, Avrupa Birliği uzmanı, ihracatı geliştirme uzmanı, hizmet birimlerinde daire başkanı veya daha üst görevlerde bulunanların bu Yönetmelikte sayılan kadrolara görevin gerektirdiği nitelikleri taşımak kaydıyla atanmalarında, ilgili hizmet gruplarındaki alt görevlerde çalışma ve sınav şartı aranmaz.

d) (Değişik:RG-15/9/2022-31954) Bakanlıkta ticaret denetmeni kadrosunda görev yapanların dış ticaret işlemleri müdürü veya ürün güvenliği denetimleri müdürü kadrosuna, 7 nci maddede belirtilen nitelikleri taşımak kaydıyla atanmalarında, alt görevlerde çalışma ve sınav şartı aranmaz.

e) Bakanlık merkez teşkilatında şube müdürü kadrosunda görev yapmakta olanların serbest bölge müdür yardımcısı kadrolarına atanmalarında 6 ncı maddenin birinci fıkrasının (c) bendinin (1) ve (2) numaralıalt bentleri hükümleri uygulanır.

..."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

11. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun *"Kişisel sorumluluk ve zarar"* başlıklı 12. maddesi şöyledir:

"Devlet memurları, görevlerini dikkat ve itina ile yerine getirmek ve kendilerine teslim edilen Devlet malını korumak ve her an hizmete hazır halde bulundurmak için gerekli tedbirleri almak zorundadırlar.

Devlet memurunun kasıt, kusur, ihmal veya tedbirsizliği sonucu idare zarara uğratılmışsa, bu zararın ilgili memur tarafından rayiç bedeli üzerinden ödenmesi esastır.

Zararların ödettirilmesinde bu konudaki genel hükümler uygulanır. Ancak fiilin meydana geldiği tarihte en alt derecenin birinci kademesinde bulunan memurun brüt aylığının yarısını geçmeyen zararlar, kabul etmesi halinde disiplin amiri veya yetkili disiplin kurulu kararına göre ilgili memurca ödenir."

12. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun *"Kamu zararı"* başlıklı 71. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"Kamu zararı; kamu görevlilerinin kasıt, kusur veya ihmallerinden kaynaklanan mevzuata aykırı karar, işlem veya eylemleri sonucunda kamu kaynağında artışa engel veya eksilmeye neden olunmasıdır.

Kamu zararının belirlenmesinde;

...

g) Mevzuatında öngörülmediği halde ödeme yapılması,

Esas alınır.

Kontrol, denetim, inceleme, kesin hükme bağlama veya yargılama sonucunda tespit edilen kamu zararı, zararın oluştuğu tarihten itibaren ilgili mevzuatına göre hesaplanacak faiziyle birlikte ilgililerden tahsil edilir.

Alınmamış para, mal ve değerleri alınmış; sağlanmamış hizmetleri sağlanmış; yapılmamış inşaat, onarım ve üretimi yapılmış veya bitmiş gibi gösteren gerçek dışı belge düzenlemek suretiyle kamu kaynağında bir artışa engel veya bir eksilmeye neden olanlar ile bu gibi kanıtlayıcı belgeleri bilerek düzenlemiş, imzalamış veya onaylamış bulunanlar hakkında Türk Ceza Kanunu veya diğer kanunların bu fiillere ilişkin hükümleri uygulanır. Ayrıca, bu fiilleri işleyenlere her türlü aylık, ödenek, zam, tazminat dahil yapılan bir aylık net ödemelerin iki katı tutarına kadar para cezası verilir.

Kamu zararının, bu zarara neden olan kamu görevlisinden veya diğer gerçek ve tüzel kişilerden tahsiline ilişkin usûl ve esaslar, Maliye Bakanlığının teklifi üzerine Bakanlar Kurulu tarafından çıkarılacak yönetmelikle düzenlenir."

13. 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un **"***Mahkemenin görevi"* başlığını taşıyan 1. maddesinin birinci fıkrası şöyledir:

"*Uyuşmazlık Mahkemesi; Türkiye Cumhuriyeti Anayasası ile görevlendirilmiş, adli ve idari yargı mercileri arasındaki görev ve hüküm uyuşmazlıklarını kesin olarak çözmeye yetkili ve bu kanunla kurulup görev yapan bağımsız bir yüksek mahkemedir "*

14. 2247 sayılı Kanun'un "*Hüküm Uyuşmazlığı*" başlıklı 24. maddesi şöyledir:

"(Değişik birinci fıkra: 21/1/1982 - 2592/7 md.) 1 nci maddede gösterilen yargı mercileri tarafından, görevle ilgili olmaksızın kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilir.

(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 – KHK-703/183 md.)

İlgili kişi veya makam Uyuşmazlık Mahkemesine başvurarak hüküm uyuşmazlığının giderilmesini istiyebilir. Bu halde olumsuz görev uyuşmazlığının çıkarılması ile ilgili 15 ve 16 ncı maddelerdeki usul kuralları uygulanır."

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

15. 2247 sayılı Kanun'un *"Hüküm uyuşmazlıklarında uygulanacak inceleme kuralları"* başlıklı 25. maddesi şöyledir:

> *"Hüküm uyuşmazlıklarında Uyuşmazlık Mahkemesi, Danıştay Yargılama usulünün bu kanuna aykırı olmayan hükümlerini uygulamak suretiyle anlaşmazlığın esasını da karara bağlar.*
> *(Mülga ikinci fıkra: 2/7/2018 – KHK-703/183 md.)*
> *Uyuşmazlık Mahkemesi hüküm uyuşmazlıklarını dosya üzerinde inceleyerek karara bağlar. Gerekli gördüğü hallerde veya istek üzerine tarafları dinleyebilir."*

B. Yargı Kararları

16. Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22/12/1973 tarihli ve E.1968/8, K.1973/14 sayılı kararında, özetle; "*idarenin, hatalı terfi veya intibak işlemine dayanarak ödediği meblağın istirdadına, bir mahkeme kararına lüzum olmadan karar verilebileceği ve bu karara karşı açılacak davaların çözümünün Danıştay'ın görevi içinde olduğu; idarenin, yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde, süre aranmaksızın terfi veya intibaka dayanarak ödediği meblağı her zaman geri alabileceği; belirtilen istisnalar dışında kalan ödemelerin istirdadının, hatalı ödemenin yapıldığı tarihten başlamaküzere dava açma süresi içinde kabil olduğu ve dava açma süresi geçtikten sonra istirdat edilemeyeceği"* kabul edilmiştir. Söz konusu İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca; idarece memura yapılan haksız ödemelerin idarî dava açma süresi içerisinde istenebileceği, bu süre geçtikten sonra ise ancak yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesi hallerinde ödemenin geri alınabileceği kabul edilmiş ve yerleşik idarî yargı kararları da bu doğrultuda istikrar bulmuştur.

17. Benzer konudaki Yargıtay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 27/01/1973 tarihli ve E.1972/6, K.1973/2 sayılı kararında, özetle; *"yanlış bir şart tasarrufun idare tarafından geri alınmasından dolayı ödenmiş fazla paraların geri istenmesi davalarında, kamu yararı ile kişisel yararı uzlaştıracak, kamu ve hukuk düzenini sarsmayacak, aksine, bunlara güven ve devamlılık sağlayacak nitelikte en adil ve hukuki bir norm olarak iptal davası süresini, genel olarak yanlış şart tasarrufu, geriye yürür şekilde geri almak için bir sınır olarak kabul etmek, bu süre geçtikten sonra tasarrufun ancak ilerisi için hüküm ifade edecek şekilde geri alınabileceği, daha doğrusu ilerisi için değiştirilebileceği tarzında bir sonuca varmak gerektiği; belirtilen süreler geçtikten sonra idare yanlış tasarrufunu geri alsa bile, geçmişteki durumlar artık kazanılmış durum niteliğinde olacağından, yanlış işleme dayanılarak yapılmış ödemelerin sebepsiz olduğunun da ileri sürülemeyeceği ve geri istenmesinin mümkün olmayacağı; sonuç olarak, 1- Yokluk ile mutlak butlan halleri hariç ve kişinin gerçek dışı beyanı veya hilesi ile de sebebiyet vermemiş olmak kaydıyla idarenin yanlış şart tasarrufunu (özellikle yanlış intibak işlemini), ancak iptal davası süresi veya kanunlarda özel bir süre varsa bu süre içinde yahut iptal davası açılmışsa dava sonuna kadar, geriye yürür şekilde geri alabileceğine, 2-Bu süreler geçtikten sonra yanlış tasarrufun geriye yürür şekilde geri alınamayacağına, 3-Bu süreler geçtikten sonra yanlış tasarrufun geri alınması halinde geri alma gününe kadar doğmuş durumların, parasal sonuçları da dahil olmak üzere, hukuken kazanılmış durum olarak tanınması gerektiğine, 4-Bu nedenle yanlış işlemin (intibakın) bu süreler geçtikten sonra geri alınması durumunda, geri alma gününe kadar ödenmiş bulunan fazla paraların (aylıkların) hukuken geçerli bir nedenle ödenmiş bulunduğunun kabulü gerekmesi karşısında, artık sebepsiz zenginleşme söz konusu olamayacağından, sebepsiz zenginleşme hükümlerine dayanılarak geri istenemeyeceğine ve içtihadların bu yolda birleştirilmesine…"* karar verilmiştir.

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

VI. İNCELEME VE GEREKÇE

İlk İnceleme

18. Uyuşmazlık Mahkemesinin Rıdvan GÜLEÇ'in Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 03/02/2025 tarihli toplantısında, dosyanın usul yönünden incelenmesi sonunda;

19. 2247 sayılı Kanun'un yukarıda belirtilen 24. maddesi hükmüne göre, hüküm uyuşmazlığının varlığı için:

a) Uyuşmazlık yaratan hükümlerin, adli ve idari yargı mercileri tarafından *verilmesi,*

b) Konu, dava sebebi ve taraflardan en az birinin aynı olması,

c) Her iki kararın da kesinleşmiş olması,

d) Kararlarda davanın esasının hükme bağlanması,

e) Kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunması koşullarının birlikte gerçekleşmesi aranmaktadır.

20. Hüküm uyuşmazlığı bulunduğu ileri sürülen idari yargı ve adli yargı kararlarının incelenmesinden; ortada idari ve adli yargı yerlerince verilmiş ve kesinleşmiş kararlar bulunduğu, davanın taraflarının aynı olduğu anlaşılmıştır.

21. Konu ve dava sebebinin aynı olup olmadığının incelenmesinden; uyuşmazlığın, Gümrükler Genel Müdürlüğünde şef olarak görev yapmakta iken eğitim uzmanı kadrosuna atamasının karşı tarafın kendi isteğiyle yapıldığından bahisle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Geçici 11. maddesi uyarınca fark tazminatı ödenmesine son verilerek yersiz olarak ödenen fark tazminatı tutarının davacıdan geri alınmasına ilişkin idari işlemin tesisiyle başladığı, davacı İ.H.E tarafından Ticaret Bakanlığına karşı dava konusu işlemin iptali ve ödenmeyen fark tazminatının ödenmesine karar verilmesi istemiyle idari yargıda dava açılırken, başvurucu Ticaret Bakanlığınca, karşı tarafa yersiz ödenen fark tazminatının tahsili istemiyle adli yargıda dava açıldığı görülmektedir.

22. Olayda her iki davanın sebebi, başvurucuya ödenen fark tazminatının hukuka aykırı olarak yapılıp yapılmadığına ilişkindir. Bir taraf, söz konusu ödemelerin hukuka uygun olarak yapıldığı iddiası ile geri istenemeyeceği iddia ve savunmasında bulunurken; diğer taraf, tam aksine, yapılan ödemenin hukuka aykırı olduğundan geri istenebileceği iddia ve savunmasında olduğundan, her iki dava sebebi, yani maddi vakıalar aynıdır.

23. Dava konularına gelince; idari yargıda davanın konusu, anılan ödemelerin adına geri istenilmesine ilişkin idari işlemin hukuka aykırı olduğundan bahisle iptali ve ödenmeyen fark tazminatlarının tahsili iken, adli yargıda da haksız ve yersiz yapıldığı iddiasıyla aynı ödemelerin istirdadına ilişkin olup, hüküm uyuşmazlığı bulunduğu iddia edilen kararlar arasında dava konuları da aynıdır.

24. Kararlardan işin esasının hükme bağlanmasının incelenmesinden; karşı taraf vekili tarafından idari yargıda açılan dava sonunda, davanın esastan reddine; başvurucu idare vekili tarafından adli yargıda açılan dava sonunda ise davanın esastan reddine karar verildiği ve kararların kesinleştiği, böylelikle her iki kararda da işin esasının hükme bağlandığı anlaşılmaktadır.

25. Hüküm uyuşmazlığının kabul edilebilmesi için öngörülen bir diğer husus ise; kararlar arasındaki çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız bulunmasıdır. İdari yargıda yapılan yargılama sonucu idari işlemin hukuka uygun olup davanın reddine karar verilirken, adli

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

yargıda idari işlemin hukuka aykırı olduğuna ve idarece istenen alacağın iadesi isteminin yerinde bulunmayıp davanın reddine karar verilmiştir. İdari yargı yerinde hukuka uygun bulunan idari işlemin, adli yargıda yasal dayanaktan yoksun olduğuna karar verilerek, kararlar arasında oluşan çelişki nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksız hale geldiği açıktır.

26. Açıklanan gerekçelerle; Ankara 2. İdare Mahkemesi ile Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesi kararları arasında, 2247 sayılı Kanun'un 24. maddesinde öngörülen koşulların gerçekleştiği anlaşıldığından hüküm uyuşmazlığı bulunduğuna, 2247 sayılı Kanun'un 25. maddesi hükümleri uyarınca; İdari Yargılama Usulü Kanunu gözetilerek Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe ve eklerinin 30 gün içinde cevap verilmek üzere karşı taraf İ.H.E'e bildirilmesi, verilen cevabın başvurucu idareye tebliği suretiyle dosyanın tekemmülünün sağlanmasına, usul işlemleri tamamlandıktan ve esas hakkındaki rapor yazıldıktan sonra Başkanlıkça belirlenecek tarihte işin esasının görüşülmesine oybirliğiyle karar verilmiştir.

27. Bunun üzerine Uyuşmazlık Mahkemesine yapılan başvuruya ait dilekçe karşı tarafa tebliğ edilmiş; yasal süresi içerisinde sunulan cevap dilekçesinde, adli yargı yeri kararının benimsenmesi talep edilmiştir.

B. Esasın İncelenmesi

28. Uyuşmazlık Mahkemesinin Kenan YAŞAR'ın Başkanlığında, Üyeler Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Muharrem ÜRGÜP, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'nın katılımlarıyla yapılan 05/05/2025 tarihli toplantısında; başvuru dilekçesi ve ekleri, uyuşmazlığa konu edilen kararlara ilişkin dava dosyaları, ilgili Başsavcıların düşünce yazıları, dayanılan Kanun kuralları, taraflarca verilen dilekçe ve ekleri ile Raportör-Hâkim Murat UÇUR'un adli yargı kararının benimsenmesi ve buna göre idari yargı kararının kaldırılması yönünde hazırladığı rapor okunup incelendikten ve ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ'nin idari yargı kararının benimsenmesi, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise adli yargı kararının benimsenmesi yönündeki sözlü düşünceleri doğrultusundaki açıklamaları alındıktan sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

29. Hüküm uyuşmazlığına ilişkin olayın, idari yargıda davacı adli yargıda davalı İ.H.E'e fark tazminatı ödenip ödenmeyeceği konusunda çıkan uyuşmazlık üzerine, adı geçene yersiz ödendiği belirlenen 10.386,84 TL'nin yasal faiziyle birlikte ödenmesinin istenilmesinden kaynaklandığı görülmektedir.

30. Dava dosyalarının incelenmesinden; Gümrükler Genel Müdürlüğünde şef olarak görev yaparken Gümrük ve Ticaret Bakanlığının 20/04/2012 tarihli Bakanlık Makam Onayı ile 26/04/2012 tarihinde eğitim uzmanı kadrosuna atamasının yapılan İ.H.E'in, daha sonra idare tarafından, adı geçenin şef olarak görev yaparken eğitim uzmanı kadrosuna atamasının kendi isteğiyle yapıldığından bahisle, 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin geçici 11. maddesi uyarınca fark tazminatı ödenmesine son verilerek Haziran 2012 - Mart 2014 tarihleri arasında yersiz olarak ödenen toplam 10.386,84 TL fark tazminatı tutarının geri alınmasına ilişkin 20/03/2014 tarihli ve 304 sayılı işlemin tesis edildiği, söz konusu işlemin iptali istemiyle idari yargıda, yapılan yersiz ödemenin geri alınması istemiyle de adli yargıda davaların açıldığı anlaşılmaktadır.

31. Somut olayda; adli yargı yerince, davalı İ.H.E'in kendi isteğiyle eğitim uzmanı kadrosuna atanmadığı gerekçesiyle davacı Bakanlığın istirdat talebinin yerinde olmadığına ve davanın reddine karar verildiği; idari yargı yerince ise, davacı İ.H.E'in kadro değişikliğine itiraz etmeyip muvafakat ettiği ve kendisine ödenilen fark tazminatının açık hata kapsamında olup her zaman iadesinin mümkün olduğu gerekçesiyle dava konusu idari işlemin hukuka uygun

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

bulunduğuna ve davanın reddine karar verildiği, her iki yargı kolundaki birbiriyle çelişen ret kararları nedeniyle de adli ve idari yargı yerleri kararları arasında hüküm uyuşmazlığının doğduğu anlaşılmaktadır.

32. Yukarıda anılan 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 6525 sayılı Kanun'un 41. maddesiyle eklenen geçici 11. maddesinin birinci fıkrasındaki düzenleme uyarınca, İ.H.E'in kendi isteği olmaksızın bulunduğu şef kadrosundan eğitim uzmanı kadrosuna geçirildiği, Haziran 2012 tarihinden itibaren kendisine fark tazminatı ödemesine başlanıldığı, daha sonra tesis edilen idari işlemle, Mart 2014 tarihinden itibaren ödenmekte olan fark tazminatının ödemesinin durdurularak geçmişe dönük yersiz ödeme yapıldığının tespit edildiği, hüküm uyuşmazlığı oluştuğu anlaşılan adli ve idari yargı kararlarına bakıldığında, İ.H.E'e bu dönemde yapılan fark tazminatı ödemesinin yersiz olup olmadığı ve ödeme yersiz ise ne zaman iadesinin istenilebileceği konularında ihtilaf bulunduğu anlaşılmış, uyuşmazlığın hem adli hem idari yargıda farklı şekillerde çözümlenmiş olması sebebiyle hüküm uyuşmazlığı doğmuştur.

33. Bu bakımdan, parasal hak ödemesini düzenleyen mevzuatın yorumunda hataya düşülerek memurlara fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının, yukarıda anılan 657 sayılı Kanun'un 12. maddesi ile 5018 sayılı Kanun'un 71. maddesi kapsamında sayılıp sayılamayacağı yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir.

34. 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 12. maddesindeki düzenleme ile, devlet memurlarının görevleri sırasında sebebiyet verdikleri zararlardan dolayı sorumlulukları ile zararın nasıl tahsil edileceği açıklanmış olmakla birlikte; mali hakları düzenleyen mevzuatın yorumunda hataya düşülerek memurlara fazla ödeme yapılması suretiyle oluşan kamu zararının, münhasıran kamu mallarına verilen zararın tahsilini düzenleyen bu madde ile çözümlenmesi mümkün bulunmamaktadır.

35. Devlet memurlarına sehven ya da mevzuatın yorumunda hataya düşülerek yapılan aylık ve ücret farkı ödemelerinin, 5018 sayılı Kanun kapsamında tahsil edilip edilemeyeceği hususuna gelince; bu Kanun'un yukarıda açıklanan 71. maddesinde öncelikle kamu zararının tanımı yapılmış, sonrasında kamu zararının belirlenmesindeki kriterler sayılarak kapsam belirlenmiştir. Somut uyuşmazlığa bakıldığında ise, bu madde kapsamında oluşan bir kamu zararından söz etmek mümkün bulunmamaktadır. Ortada mevzuatta olmayan bir ödemenin yapılması değil mevzuatta öngörülen bir ödemenin yapılması sırasında idarece hataya düşülmesi söz konusu olduğundan, uyuşmazlığın 5018 sayılı Kanun kapsamında çözümlenmesi mümkün değildir.

36. Bu durumda kamu görevlilerine sehven yapılan ödemelerin geri alımında 5018 sayılı Kanun öncesinde olduğu gibi Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulu'nun 22/12/1973 tarihli, E.1968/8, K.1973/14 sayılı kararınınuygulanması gerektiğiaçıktır.

37. Söz konusu İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı hatalı ödemelere ilişkin olmakla beraber getirdiği ilkelerin idari işlemlerin geri alınmasına dair genel ilkeler olduğu kuşkusuzdur. Dolayısıyla idare yokluk, açık hata, memurun gerçek dışı beyanı veya hilesinin olması hallerinde süre aranmaksızın hatalı işlemini her zaman geri alabilecek, ancak bunun dışında kalan hallerde hatalı işlemini sadece dava açma süresi içinde geri alabilecek, bu süre geçtikten sonra idari istikrar ve hukuki güvenlik ilkesi gereği geri alamayacaktır.

38. Olayda, yersiz ödendiği tespit edilen fark tazminatının, memurun kadro değişikliğinin isteğe bağlı olup olmadığından bağımsız olarak, idarenin açık hataya düşmesinden kaynaklanıp kaynaklanmadığının belirlenmesi gerekmektedir. Buna göre de, kendi isteği olmaksızın eğitim uzmanı kadrosuna geçen memuruna mevzuat hükmüne rağmen fark tazminatı ödeyen idarenin açık hataya düştüğünden söz edilemeyeceği, mevzuatta açık olarak *"isteğe bağlı kadro değişikliğinde*

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin

fark tazminatı ödenmeyeceğinin" düzenlendiği, somut olayda memurun kadro değişikliği talebinin bulunmadığı, *"memurun kadro değişikliğinin isteğe bağlı olmasa bile sonradan buna itiraz etmemesi veya dava açmamasının, kadro değişikliğine istekli olduğu ve rıza gösterdiği anlamına geleceği"* şeklindeki idare savunmasının dolaylı bir yorum olduğu ve mevzuatın yorumunda açık hata sayılmayacağı, bu durumda da idarenin ödediği tutarı, yersiz ödendiği kabul edilse bile, ancak idari dava açma süresi olan 60 gün içerisinde geri isteyebileceği veya istirdadını talep edebileceği değerlendirilmiştir.

39. Bu itibarla: kamu görevlilerine sehven yapılan fazla ödemelerin geri alınmasında, Danıştay İçtihatları Birleştirme Kurulunun 22/12/1973 tarihli ve E.1968/8, K.1973/14 sayılı kararının uygulanması gerektiği sonucuna ulaşılmakla, mevzuat hükümlerinin idarece ancak açık hataya düşülerek yapılan ödemelerde, yersiz ödenilen tutarın her zaman geri istenilebileceği ve dava konusu idari işlemin hukuka uygun bulunarak davanın reddi yönünde verilen idari yargı kararında hukuka uyarlık bulunmadığı sonucuna varılmıştır.

40. Bu itibarla adli yargı yerince verilen ve sonuç olarak hukuka uyarlı olduğu anlaşılan kararın benimsenerek, idari yargı yerince verilen ret kararının kaldırılması gerektiği sonucuna varılmıştır.

41. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesi kararının benimsenmesi, Ankara 2. İdare Mahkemesi kararının kaldırılması suretiyle hüküm uyuşmazlığının giderilmesine karar verilmesi gerekmiştir.

VII. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Ankara 12. Asliye Hukuk Mahkemesinin 04/03/2016 tarih ve E.2015/152, K.2016/66 sayılı kararının BENİMSENMESİ suretiyle,

Ankara 2. İdare Mahkemesi 23/12/2015 tarih ve E.2014/981, K.2015/2238 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

B. Bu suretle HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ GİDERİLMESİNE,

05/05/2025 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan Vekili	Üye	Üye	Üye
Kenan	Doğan	Eyüp	Muharrem
YAŞAR	AĞIRMAN	SARICALAR	ÜRGÜP

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN

UYAP Bilişim Sistemindeki bu dokümana http://vatandas.uyap.gov.tr adresinden nlfmPq2 - OYY1WIB - pv3c+63 - +mHH4Y= ile erişebilirsin